

”Täällä on puita,
orvokkeja ja telttä.
Parasta on ollut
kattoo kanoja ja
kiipeillä puissa.”

VUOSIKERTOMUS 2023

Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry

Sisällysluettelo

Johdanto.....	1
1. Kumpulan koulukasvitarha toimintaympäristönä	4
2. Puutarha nuorisotyössä	6
Vihreän Oksan Werstas	6
Kesätyöt ja työharjoittelut	8
Vihreästä voimaa -hanke	9
3. Puutarha ympäristökasvatuksessa.....	10
Kumpulan koulukasvitarhan leiritoiminta	10
Itä-Helsingin leiritoiminta	11
Leiritoiminnan palautetta ja tunnuslukuja	12
Leiriläisten iltapäiväkerho.....	13
Puutarhaperhekerho Basilika	13
Toimintaa kouluille ja oppilaitoksille.....	15
4. Tapahtumat, koulutukset ja vapaaehtoistoiminta	17
5. Viestintä, vaikuttaminen ja yhteistyö	18
6. Hallinto ja henkilöstö	20
7. Talous.....	22

Johdanto

Lasten ja nuorten puutarhayhdistyksen toiminta-ajatuksena on syventää lasten ja nuorten viljelytaitoja ja -tietoja sekä luontosuhdetta. Yhdistyksen toiminta lisää puutarhakulttuurin tuntemusta kaupungissa sekä tukee kaikenikäisten hyvinvointia puutarhassa tapahtuvan yhteisen työn ja virkistykseen kautta.

Yhdistyksen toiminnan keskipisteenä on **Kumpulan koulukasvitarha**, 4,3 hehtaarin puutarha keskellä Helsinkiä. Koulukasvitarha on Helsingin kaupungin omistuksessa ja nuorisopalveluiden hallinnassa. Kumpulassa järjestettiin vuonna 2023 leiritoimintaa lapsille, nuorten työpajatoimintaa, perhekerho ja avoimien ovien tapahtumia kuten elokuinen sadonkorjuujuhla.

Nuorisotyö

- Nuorten työpaja, Vihreän Oksan Werstas
- Vapaaehtoistoiminta
- Kesätyöt, työharjoittelut
- Vihreästä voimaa -hanke

Ympäristökasvatus

- Leirit, perhekerho, ip-kerho kesäkuussa
- Kouluvierailut
- Tuki ja materiaalit

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

Yhdistyksen nuorisotyön lippulaiva on **nuorten puutarhatyöpaja Vihreän Oksan Werstas**, joka on tarkoitettu 16-29 -vuotiaille ilman työtä tai koulutuspaikkaa oleville nuorille. Werstaalla tutustutaan puutarha-alan töihin käytännössä Kumpulan koulukasvitarhan

JOHDANTO

viljelyksistä vastaten ja ulkopuolisia pihakohteita hoitaen. Toiminta pohjautuu puutarha-alan opetussuunnitelmaan.

Kauden aikana tehtiin yhteensä kolmetoista sopimusta. Nuorista kahdeksan oli työkokeilussa ja neljä kuntouttavassa työtoiminnassa ja yksi nuori molemmissa palveluissa. Vihreän Oksan Werstaalla oli viljelykaudella myös kaksi opiskelijaa työssä oppimassa.

Leiritoiminta mahdollisti **työtä nuorille** apuohjaajille (9 nuorta), joiden palkkaus tuli kaupungilta, mutta yhdistys vastasi nuorten ohjauksesta. Suoraan yhdistykseen puutarhatöihin työllistettiin 13 nuorta ja Kontulan leiritoimintaan neljä nuorta.

Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden koronalisäavustuksella toteutettiin **Vihreästä voimaa -hanketta** jo toista vuotta. Toiminta painottui Luonnontassut-kerhoon ja Kontulan nuorisotalon muutamiin tapahtumiin.

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA Kesällä 2023 oli yhteensä 17 lasten leiriä.

Kumpulan koulukasvitarhalla järjestettiin lapsille kaikkiaan 13 leiriä. Kontula-Vesalassa järjestettiin neljä leiriä. Valtaosa leireistä oli viikon mittaisia, mutta juhannusviikon leirit olivat lyhempiä (3-4 päivää). Lisäksi järjestettiin kehitysvammaisille nuorille leiri yhteistyössä KV-tuki 57:n kanssa.

Lasten leireillä ohjattua leiritoimintaa oli Kumpulan koulukasvitarhalla klo 9-14 ja Kontula-Vesalassa klo 9-15. Lisäksi Kumpulassa järjestettiin alkukesästä iltapäiväkerho yhdistyksen jäsenille kello 14-16, mikä pidensi mukavasti pienimpien leiriläisten päivää.

Leiriläisiä oli kaikkiaan 329, joista 248 Kumpulan koulukasvitarhalla ja 81 leiriläistä Kontulan leiritoiminnassa. Leiripäivään sisältyi ohjauksen lisäksi lämmin lounas ja pidempiin leiripäiviin Kontulassa kevyt välipala. Lisäksi yhteistyöleirille KV-tuki 57:n kanssa osallistui 10 henkilöä.

Varsinaisten leirien päätyttyä toiminta jatkui vielä sadonkorjuun parissa kolmena lauantaina ja yhtenä keskiviikkoiltana. Sadonkorjuutapahtumat oli suunnattu leiriläisille vanhempineen. Tapahtumiin osallistui noin 200 henkilöä.

JOHDANTO

Koululaisilla oli mahdollisuus opastettuun päivään puutarhalla. Vierailukäyntejä oli yhteensä 18, joihin osallistui yhteensä 369 oppilasta. Vierailut järjestettiin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Valtaosa vierailuista ajoittui elo-syyskuuhun, kuusi ryhmää vieraili jo keväällä. Ohjattujen vierailuiden lisäksi oli mahdollisuus myös omatoimisiin vierailuihin.

Perhekerhotoiminta jatkui kaupungin sosiaalitoimen ja Kulmakoulusäätiön avustuksen turvin. Perhekerhoon osallistui 15 perhettä, osa vanhoja ja osa uusia. Perheet olivat enimmäkseen pikkulapsiperheitä ja tyypillisesti perhekerhokertaan osallistui noin 30 henkilöä. Perhekerho kokoontui 8.5. -16.9. Alkukaudesta kokoontumisia oli kahdesti viikossa ja loppukaudesta kerran viikossa.

KUMPULAN KOULUKASVITARHA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

1. Kumpulan koulukasvitarha toimintaympäristönä

Kumpulan koulukasvitarha (4,3 ha) on **ainoa lasten ja nuorten toimintaan erikoistunut puutarha Suomessa**. Kulttuurista arvoa on paitsi ainutlaatuisessa ympäristössä, myös 1920-luvun alusta keskeytyksettä jatkuneen toiminnan pitkässä traditiossa ja kehittyvässä toiminnassa. Helsingin kaupunki omistaa puutarhan ja Lasten ja nuorten puutarhayhdistys on vastannut toiminnasta vuodesta 2006 alkaen ensin yhdessä opetusviraston ja sittemmin nuorisopalveluiden kanssa. Yhdistys jatkaa toiminnan järjestäjänä ainakin vuoden 2024 loppuun asti nykyisen kilpailutuksen pohjalta.

Koulukasvitarha mahdollistaa monipuolisen ympäristökasvatustoiminnan seikkailusta viljelyyn ja tieteeseen. Kasvitarhan alue jakautuu Vähänkyröntien molemmin puolin, isoon ja pieneen puoleen. Kasvitarhan pienellä puolella oli vuonna 2023 lasten leirien ja perhekerhon viljelytoimintaa. Ison puolen viljelyksistä vastasi Vihreän Oksan Werstas. Varsinaisten viljelylohkojen lisäksi kasvitarhalla on marjapensaita, omenapuita, nurmikenttiä, pensaita, puita ja istutuksia. Lasten erityisessä suosiossa on pieni takametsä mustikoineen ja majanrakennuspaikkoineen.

Yhdistys hyödynsi taimikasvatuksessa kasvutunneliaan. Siellä saatiin kasvatettua alueen viljelyyn tarvittavat taimet sekä taimia Werstaan myyntiin. Kesäkaudella tunnelissa viljeltiin lämpöä vaativia hyötykasveja.

Kumpulan koulukasvitarhaa hoidetaan luonnonmukaisen viljelyn keinoin. Maan hoito suunnitellaan viljelynäkökohtien, lasten ja nuorten (viljelijöiden) ja kestävän käytön pohjalta. Viljelykierron avulla ylläpidetään ja parannetaan maan humuspitoisuutta, rakennetta ja ravinnetasapainoa. Työ on käsityövaltaista ja vaatii työvoimaa. Kasvukaudet ovat erilaisia ja sadon varmistaminen vaatii jatkuvaa huolenpitoa.

KUMPULAN KOULUKASVITARHA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Maan muokkaus viljelytoimintaa varten hoidettiin hevostöinä kuten jo monena vuonna aiemmin. Maankäännössä oli hevosten lisäksi apuna pieni jyrsin. Pelkkä maankäyttö hevostyönä ei kuitenkaan riitä vaan lisäksi on paljon lapiotyötä.

Viheralueiden hoidosta on vastannut yhdistyksen työpaja, Vihreän Oksan Werstas. Puuvartist kasvit kuuluvat kaupungin vastuulle. Nurmikkoalueiden korjaus- ja maanparannustoimet ovat tapahtuneet yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Ison puolen vesiputkien korjaustyö valmistui keväällä, mutta nurmikoiden kunnostus venyi kaupungilta pitkälle kesään ja kuivuus verotti kasvua. Nurmialueiden leikkaus hoidettiin Werstaan, yhdistyksen kesätyönuorten sekä nuorisopalveluiden kesätyönuorten yhteistyönä.

TOIMITILAT ALUEELLA

Sisätilat ja varsinkin lämpimät sisätilat ovat koulukasvitarhalla erittäin rajalliset kesän isolle käyttäjämäärälle, mikä aiheuttaa ajoittain ristiriitoja. Kaupunki halusi aloittaa heti keväällä sosiaalitarakennuksen remontin, mutta yhdessä neuvotellen saatiin remontti siirrettyä syksyyn 2023. Syksyllä tehtiin myös uudet konttijärjestelyt. Alueelle tuotiin kolmiosainen lämmin kontti, josta yksi osa on varattu yhdistyksen käyttöön, yksi osa kahvilalle ja yksi osa työkaluille. Lisäksi vanhan työkalukontin tilalle tuli uusi kylmä kontti, jota järjestellään vähitellen käyttökuntoon.

Kaupunki remontoi pienen puolen paviljongin kevään ja alkukesän aikana. Remontti oli erittäin tarpeellinen ja onneksi juhannuksesta eteenpäin saatiin paviljonki taas käyttöön. Samaan aikaan maalattiin myös ison puolen varastorakennuksia, työ jäi vielä kesken ja jatkuu ensi vuonna.

Loppukesä 2023 oli varsin sateinen ja tuulinen. Leiriteltat joutuivat kovalle koetukselle ja yksi telta hajosi kesken leiriviikonkin. Kaupunki uusii telttoja ensi vuodelle. Rankkasateet ja kovat tuulet ovat yleistymässä ilmastonmuutoksen myötä ja uusimistarpeet lisääntynevätkin lähivuosina.

Kaupunki eriytti kasvutunnelin sähkölaskun muusta sähkönkulutuksesta ja yhdistys vastaa jatkossa tästä osasta.

2. Puutarha nuorisotyössä

Vihreän Oksan Werstas

Vihreän Oksan Werstas on maamme ensimmäinen puutarhatyöpaja alle 29-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat tukea työllistymisessä tai koulutukseen hakeutumisessa. Toiminta perustuu puutarhatalouden opetussuunnitelmaan ja pajalla suoritetusta työkokeilusta saa todistuksen. Loppuvuodesta 2023 saatiin käyttöön myös osaamistodistukset, jotka tekevät opitut taidot entistä paremmin näkyväksi ja toimivat apuna opintoihin ja työelämään siirtymisessä.

Werstaalla tutustutaan käytännönläheisesti puutarha-alan eri töihin. Werstaan toiminta vahvistaa nuoren arjenhallintaa tukien yksilöllisen kasvun, osallisuuden ja osaamisen kehittymistä. Werstas toimii Kumpulán koulukasvitarhalla sekä kasvukauden ulkopuolella Kumpulán kasvitieteellisen tiloissa.

Werstaalla nuoret oppivat:

- ✓ Avomaanviljelyä
taimikasvatuksesta
sadonkorjuuseen
- ✓ Viheralueiden hoitotöitä
- ✓ Puutarhan puutöitä
- ✓ Konetyöskentelyä: koneiden ja
laitteiden turvallinen käyttö ja
huolto
- ✓ Puutarhatuotteiden
jatkojalostusta ja myyntiä:
kuivatut yrttituotteet,
vihannesten säilöntä, hedelmien
ja marjojen säilöntä
- ✓ Kukkasidontaa ja kukka-
asetelmien tekoa
- ✓ Työelämän pelisääntöjä, arvoja
ja työskentelyä osana
työyhteisöä

Yhteisen työskentelyn kautta nuorten osallisuus vahvistui. Tämä näkyi sekä arjen työskentelyssä että halussa vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan. Nuoret muun muassa halusivat osallistua yhdessä hallituksen nuorisotyön leikkaustoimia vastustavaan

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

mielenosoitukseen. Nuoret myös suunnittelivat ja toteuttivat aktiivisesti retkiä lähiluontoon, museoihin ja tutustuivat liikuntamahdollisuuksiin.

Nuoria tuettiin vahvasti oman jatkopolun löytämisessä, opiskelu- ja/tai työpaikan hakemisessa. Nuorille järjestettiin CV-paja sekä harjoiteltiin työhaastatteluja.

Yhteisöllinen työskentely ulkona puutarhassa, yhteiset ateriat ja pajatoiminnan säännöllinen rytmi tuki nuorten hyvinvointia ja paransi selvästi jaksamista. Werstaalla oli hyvä yhteishenki kaikkien kesken, keskinäinen ymmärrys, luottamus ja tuki kantoi eteenpäin.

Nuorille pajatoimintaa oli 7.3.-19.12.2023. Kauden aikana tehtiin yhteensä kolmetoista sopimusta. Nuoria toiminnassa oli kaksitoista, joista kahdeksan oli työkokeilussa ja neljä kuntouttavassa työtoiminnassa. Yhden nuoren kanssa tehtiin molemmat sopimukset, jolloin toteutui kaari kuntouttavasta työkokeiluun ja mahdollistui koko toimintavuoden kestävä jakso. Vihreän Oksan Werstaalla oli viljelykaudella myös kaksi opiskelijaa työssä oppimassa.

Werstaan päärahoitus tuli Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Kuntouttavasta työtoiminnasta yhdistyksellä on sopimus Helsingin kaupungin kanssa, minkä pohjalta kuntouttavan työtoiminnan nuorista saatiin päivakohtainen korvaus läsnäolopäivistä.

Kuntouttavan työtoiminnan osalta toteutettiin tilaajan valvontakäynti syksyllä 2023. Selkeänä kehittämiskohteena todettiin kirjaamiskäytännöt ja varsinkin sähköiseen kirjaamiseen siirtyminen. Vahvuutena nähtiin hyvä ja avoin ilmapiiri, mahdollisuus siirtyä kuntouttavasta työkokeiluun, opinnollistaminen ja kiinteä yhteistyö oppilaitosten kanssa. Puutarhatyö itsessään nähtiin myös monella tapaa voimauttavana.

Werstas hankki omarahoitusta hoitamalla Vallilan siirtolapuutarhan yhteisiä alueita, Rialton (taloyhtiö) piha-alueita ja myymällä taimia, satoa sekä jalostamia tuotteita. Taimia myytiin suoramyyntinä toukokuussa ja satokasseja kerran viikossa heinä-syyskuussa. Ravintolayhteistyötä jatkettiin, ravintolat (Nolla, Plein, Fiasco) kävivät ostamassa satoa ja sadon oheistuotteita suoraan koulukasvitarhalta. Ravintolamyynti kuitenkin pieneni vuodesta 2022 ravintola Oran lopetettua toimintansa.

Työskentely eri kohteissa vaatii työvälineiden ja tavaroiden kuljetusta. Pakettiauto on Werstaan arjen pyörittämisessä välttämätön ja leasing-sopimus pakettiautosta mahdollistaa joustavan toiminnan kuten esimerkiksi tutustumiskäynnit parin nuoren kanssa eri puutarhoilla tai oppilaitoksissa.

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

Pajan itsearvioinnissa on käytössä Sovari – sosiaalisen vahvistumisen mittari. Lisäksi Werstas on mukana Party-arviointijärjestelmässä ja raportoi OKM:lle työn tuloksista vuosittain. Vuoden 2023 aikana otettiin käyttöön Vellon kirjaamisjärjestelmä.

Werstaan ohjausryhmä kokoontui neljästi. Kaksi kokousta oli pienryhmän kokouksia ja kaksi kokousta yhdessä yhdistyksen hallituksen kanssa.

Loppuvuodesta 2023 tutustuttiin Jalotus ry:n toimintaan Keravalla. Jalotus ry on kiinnostunut aloittamaan Werstaan kaltaisen työpajatoiminnan, minkä osalta konsultoitiin Jalotusta toiminnan mahdollisessa aloittamisessa.

Kesätyöt ja työharjoittelut

Kumpulán koulukasvitarhalta löytyy paljon erilaisia töitä, joiden tekemiseen on hyvä ottaa nuoria mukaan. Yhdistys mahdollisti nuorisopalveluiden palkkaamille nuorille kesätyön leiriryhmien ohjaajina. Työnkuvaan sisältyi myös puutarhatöitä. Yhdistys vastasi nuorten ohjauksesta ja kaupunki palkkauksesta. Kuusi nuorta oli töissä kesäkuussa ja kolme nuorta heinä-elokuussa kukin yhden kuukauden verran.

Kesäsetelin avulla palkattiin Kontulan leiritoimintaan neljä nuorta sekä koulukasvitarhan alueenhoitoon yhdeksän nuorta kaikki kahden viikon jaksolle. Yhdistys pääsi mukaan myös Kesätyö OP:n piikkiin -rahoitukseen, minkä avulla palkattiin kolme nuorta kahden viikon jaksolle koulukasvitarhan alueenhoitoon ja yksi nuori leirikeittiöön.

Puutarhatyöt ovat oivallinen ensimmäinen työkokemus nuorelle ja ryhmänä toimiminen antoi vertaistukea. Tehtävät opittiin tekemällä ja ohjaajan mallista. Nuorten ohjaukseen panostettiin ja heille haluttiin tarjota mahdollisimman hyvä työkokemus, josta helppo jatkaa uusiin haasteisiin. Kesätyöntekijät viihtyivät ja antoivat positiivista palautetta jaksosta.

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

Vihreästä voimaa -hanke

Yhdistys on toteuttanut vuosina 2022 ja 2023 Vihreästä voimaa -hanketta nuorisopalveluiden koronalisäavustuksella. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa nuorten luontosuhdetta ja hyvinvointia luonto- ja puutarhaharrastuksen avulla.

Rahoitus oli alun perin vain vuodelle 2022, mutta hanke pääsi tuolloin käynnistymään suhteellisen myöhään ja myös kohderyhmän osalta nähtiin tarvetta muutoksiin. Hankkeelle saatiinkin jatkoaika vuodelle 2023 ja toiminta tavoitti osallistujia huomattavasti paremmin.

Vuonna 2023 hankkeen toiminta keskittyi Veräjälakson oppilaista muodostuneen Luonnontassut -kerhon toimintaan. Lisäksi hankkeen kautta tuettiin Kontulan nuorisotalon ympäristökasvatustoimintaa.

Luonnontassut oli innostunut noin 10-vuotiaiden lasten luonnonharrastus- ja viljelykerho. Kerhossa oli kahdeksan aktiivista osallistujaa. Kerho toteutti koulun yhteyteen viljelylaatikot, teki retkiä lähimetsiin ja eri puutarhoihin (Talvipuutarha, Kumpulan koulukasvitarha ja kasvitieteellinen). Luontoa fiilisteltiin monin eri tavoin ja aktiiviset lapset toteuttivat myös omia ohjelmanumeroita. Kerholaiset olivat sitä mieltä, että kerhon on pakko jatkua, mikä kertoo, kuinka tärkeäksi toiminta heille muodostui.

Kontulan nuorisotalolle hanke jalkautui kevään aikana kolme kertaa. Ensimmäisellä kerralla kylvettiin siemeniä ja istutettiin kukkasipuleita nuorten kanssa. Toisella kerralla jatkettiin tätä samaa sekä kouluttiin taimia. Viimeisellä kerralla osallistuttiin koirakahvilaan. Harmillisesti Kontulan nuorisotalon yhteyshenkilö siirtyi muihin tehtäviin. Osa suunnitelmista jäi tästä syystä toteuttamatta kuten haaveena ollut takapihan kunnostus.

Toiminnasta vastasi yksi ohjaaja apunaan ajoittain harjoittelija.

3. Puutarha ympäristökasvatuksessa

Kumpulán koulukasvitarhan leiritoiminta

Kumpulán koulukasvitarhan lasten leirit salapoliisileirejä lukuun ottamatta toteutettiin Helsingin kaupungin nuorisopalvelun ostopalveluna. Salapoliisileireille saatiin AVIn avustus. Lasten leirien lisäksi toteutettiin yhteistyössä KV-tuki 57:n kanssa leiri kehitysvammaisille lapsille ja nuorille. Kaikilla leireillä lapsilla oli mahdollisuus viljelyyn.

Alkukesästä järjestettiin viljely-, salapoliisi- ja tiedeleirejä. Loppukesästä oli neljä viljelyleiriä ja yksi ympäristötaideleiri. Lasten leiripäivä oli kello 9-14, päivään sisältyi ohjatun toiminnan, vakuutusten ja materiaalien lisäksi lämmin lounas. Yhdistyksen jäsenille oli alkukesästä myös iltapäiväkerho, tämäkin toteutettiin ostopalvelun ulkopuolella.

Viljelyleirit

Yhdistys järjesti yhteensä seitsemän viljelyleiriä. Leirit olivat viikon mittaisia, paitsi juhannusviikon leiri kesti kolme päivää.

Lapset viljelivät perhekerhon kanssa yhteistä palstaa. Kesän mittaan tulivat tutuksi niin kylväminen, kastelu, kitkentä kuin sadonkorjuu. Viljelyleirien ovat nostaneet profiliaan viime vuosina asiantuntevan ja osaavan ohjauksen myötä. Ilmastonmuutokseen, luontokatoon ja omavaraisuuteenkin liittyvät kysymykset askarruttavat perheitä ja viljelyleiri on näihin yksi väline kasvattamaan toivoa. Leiripäiviin sisältyi ohjatun viljelyn lisäksi paljon vapaata yhdessä oloa pihalla ja takametsässä. Iloa puutarhasta ja yhteisistä kesäpäivistä.

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

Tiedeleirit

Alkukesästä järjestettiin kolme tiedeleiriä. Leiriläiset pääsivät tutustumaan puutarhamiljöössä erilaisiin keksintöihin, avaruuteen sekä tekemään pieniä kokeita. Myös tiedeleiriläisten viikkoon sisältyi viljelyä sekä tietysti leikkiä ja yhdessä oloa.

Salapoliisileirit

Kesän alussa pienimmille leiriläisille oli tarjolla kaksi viikon mittaista salapoliisileiriä, joilla ratkottiin ohjaajien taitavasti puutarhaan upottamia salaisuuksia yhdessä lasten kanssa. Leirit imaisivat mukaansa koko koulukasvitarhan työyhteisön yhteisten arvoitusten myötä ja lapset eläytyivät hyvin vahvasti salaisuuksiin.

Sadonkorjuutapahtumat

Vielä koulujen alkamisen jälkeen kaikilla leiriläisillä vanhempineen oli mahdollisuus **ohjattuun sadonkorjuuseen** kolmena lauantaina ja yhtenä keskiviikkona. Sadonkorjuutapahtumiin osallistui yhteensä noin 200 henkilöä. Sadonkorjuutapahtumissa lapset pääsevät ylpeydellä esittelemään vanhemmilleen viljelypalstaa ja nostamaan yhdessä maukasta lähiruokaa pellostaa.

KV-tuki 57:n yhteistyöleiri

Heinäkuun ensimmäisellä viikolla järjestettiin kehitysvammaisille lapsille ja nuorille puutarhaleiri yhteistyössä KV-tuki 57:n kanssa. Leirille osallistui 10 lasta ja nuorta. Osallistujat tulivat KV-tuki 57:n kautta ja heillä oli mukanaan omat ohjaajat. Yhdistyksen ohjaajat vastasivat leirin sisällöstä. Leiriviikon aikana leiriläiset muun muassa kylvivät siemeniä, kastelivat viljelyksiä, kittivät, lennättivät leijaa, pelasivat, leikkivät, rentoutuivat sekä retkeilivät siirtolapuutarhassa ja metsässä. Leiriläiset nauttivat selvästi viikosta, erityisen mukavaa oli kerätä kukkia ja satoa.

Itä-Helsingin leiritoiminta

Kaupunkipuutarha ja sen asukit -leirit toteutettiin Kontulan nuorisotalolla ja Vesalan koululla.

Leirejä oli neljä, 5.-9.6., 12.-16.6, 19.6.-22.6. ja 26.6. – 30.6.. Leiripäivä oli kello 9-15 ja siihen sisältyi lämmin lounas sekä välipala. Leirit sijoittuivat lasten omaan lähiympäristöön itähelsinkiläiseen lähiöön. Tavoitteena oli löytää lapsille mielekästä ja luonnonläheistä puuhaa oman kodin läheltä ja näin antaa kaupunkilaislapsille vihreää vapaa-aikaa.

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

Leirien aamupäivät kuuluivat Kontulan nuorisotalolla leikkien, pelaten ja askarrellen sekä viljelylaatikoita hoitaen. Lisäksi retkeiltiin lähellä olevaan puistoon ja metsään.

Lounaan jälkeen loppuiltapäivä kului pienryhmissä eläimiä hoitaen Vesalan koululla. Lapset ohjeistettiin eläinten häkkien tai terraarioiden siivoukseen, juomavesien vaihtoon sekä ruokintaan. Välipala oli yleensä 13.30 ja sen jälkeen ulkoilua vapaasti ja myös ohjatusti. Välillä myös eläimet, marsut, kilpikonnat ja kanit, pääsivät valvotusti ulkoilemaan lasten kanssa.

Hyvä yhteistyö Vesalan koulun kanssa on ollut keskeistä leirien mahdollistumisen osalta. Yhteistyö on hyödyttänyt sekä koulua että yhdistystä ja ennen kaikkea alueen lapsia ja nuoria. Leirien toinen ohjaaja on tullut koulun rahoituksella ja lisäksi koulun kautta on löytynyt leireille apuohjaajia.

Leiritoiminnan palautetta ja tunnuslukuja

Toimintaa dokumentoitiin säännöllisesti henkilöstökokousten muistioiden ja toiminnan valokuvaamisen avulla. Ohjaajat laativat viikkoraportit toiminnasta. Näissä nostettiin esille haasteita, kehittämiskohtia ja onnistumisia. Välitöntä palautetta kerättiin koko toimintakauden ajan niin asiakkailta kuin henkilöstöltä. Saatua palautetta on käsitelty henkilöstökokouksissa ja ryhdytty tarvittaessa palautteen vaatimiin toimenpiteisiin.

Palautetta leiriläisiltä ja vanhemmilta

Leireistä kerättiin lapsilta sekä suoraa palautetta että leirien jälkeen sähköistä palautetta yhdessä vanhempien kanssa. Saatua palaute oli erittäin positiivista. Leirejä pidettiin ainutlaatuisena mahdollisuutena Helsingissä viettää koko leiripäivä ulkona hyvässä ohjauksessa. Leirit innostivat hoitamaan omaa palstaa tai parveketta ja pohtimaan luonnon monimuotoisuutta. Tunnelmaa ja ohjaajia kiiteltiin, loppukesän sadeleirilläkin oli pystytty pitämään hyvää mielialaa yllä.

Kiusaamista ei juurikaan palautteessa nostettu esiin, mutta joitakin yksittäisiä tapauksia oli. Verrattuna edellisiin kesiin nahinointia oli jonkin verran enemmän. Ohjaajat ratkoivat

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

tilanteita hyvin, keskustelivat lasten kanssa ja suurempia ongelmia ei syntynyt. Ensi kevään ohjaajien perehdytyksessä kuitenkin ajatuksena ottaa kiusaamisen ehkäisy ja erilaisten lasten yhdenvertainen kohtelu yhdeksi painopisteeksi.

Itä-Helsingin leiritoiminnan palautteessa nousi esiin erityisesti eläintenhoito, josta lapset tykkäsivät. Myös ohjaajista tykättiin ja ohjaajat tykkäsivät työstään. Jonkun verran oli kiusaamistilanteita, jotka kuitenkin oli pääsääntöisesti selvitetty hyvin. Viestinnän tehostamista kaivattiin kaikilla leireillä ja tätä lähdetäänkin tulevana vuonna kehittämään. Osa vanhemmista kaipaa enemmän päiväkohtaista viestintää ja etukäteisviestintää jo aikaisemmassa vaiheessa ennen leiriä.

Ohjaajat viihtyivät työssään niin Kumpulassa kuin Itä-Helsingissäkin, vaikka ajoittain haasteita olikin. Ilahduttavaa on, että erittäin moni kesän 2023 ohjaajista on jatkamassa kesällä 2024, mikä osaltaan kertoo hyvästä ilmapiiristä.

LASTEN LEIRITOIMINNAN LUKUJA

	Leirien määrä	Leiripäiviä yhteensä	Leiriläisiä
Viljelyleiri	7	33	122
Salapoliisileiri	2	10	44
Tiedeleiri	3	13	65
Ympäristötaideleiri	1	5	17
Kaupunkipuutarha ja sen asukit	4	19	81
YHTEENSÄ	17	68	329

Leiriläisten iltapäiväkerho

Kumpulán koulukasvitarhalla toteutettiin kesäkuun leirien aikana yhdistyksen jäsenille suunnattu iltapäiväkerho. Kerhon avulla jäsenet saattoivat ostaa ohjattua turvallista toimintaa kaksi tuntia päivään lisää, klo 14-16. Kerholaisten määrä vaihteli 14-23 lapseen.

Puutarhaperhekerho Basilika

Puutarhaperhekerhon toiminta jatkui kaupungin sosiaalitoimen ja Kulmakoulusäätiön avustuksen turvin. Kerho kokoontui 8.5. -16.9.2023. Lisäksi kokoonnuttiin vielä varsinaisen kauden jälkeen istuttamaan talvivalkosipulia ja perheiden yhteisen lyhtykulkueen äärelle. Juhannukseen asti kokoonnutmisia oli kahdesti viikossa arki-iltaisain ja juhannuksen jälkeen kerran viikossa. Yksi kerhokerta oli 2,5 tuntia perheille. Kerhokerran aikana tehtiin yhdessä

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

opastetusti kasvukauden vaiheen mukaisia töitä, pidettiin yhteinen evästuokio, nautittiin puutarhasta, ystävystyttiin ja kerättiin satoa.

Perheitä oli mukana 15 perhettä, noin puolet uusia ja puolet vanhoja, joten vertaistuki toimi kerhossa hyvin. Kerhosta vastasi kaksi ohjaajaa ja ajoittain mukana oli myös harjoittelija. Puutarhaperhekerho oli paljon muutakin kuin viljelyä. Se oli perheiden yhteinen hengähdyshetki turvallisessa puutarhassa keskellä kaupunkia. Se oli yhteisöllisyyttä ja toinen toisistaan välittämistä, yhteisiä kesän juhlahetkiä, laulua ja leikkiä. Samalla kasvatettiin lasten luontosuhdetta ja opittiin arvostamaan itse kasvatettua ruokaa.

Perhekerholaisilta kerättiin palautetta kauden päättyessä. Palaute oli erittäin positiivista. Perhekerho on tuonut perheiden elämään yhteisöllisyyttä ja jatkoa toimintaan ehdottomasti toivotaan.

”Puutarhakerho on vahvistanut yhteenkuuluvuudentunnettame lähialueella asuviin perheisiin sekä lisännyt kiintymystämme kotipaikkaamme. Lapsemme on saanut valtavasti uusia kokemuksia kasveista, viljelemisestä, ja luonnosta sekä oppinut paljon yhteistyöstä. Meille vanhemmille puutarhakerho on tuonut vaihtelua arkeen ja lapsen kanssa leikkimiseen sekä vahvistanut myös meidän luontosuhdettamme.”

”Lapsemme innostui aina, kun otimme puheeksi puutarhakerhon. Hänelle kerhossa oli selvästi tärkeää hyvä seura ja kasvien kastelu. Puutarhalla lapsemme pääsi liikkumaan

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

melko vapaasti isolla monipuolisella alueella, mikä on hyvin harvinaista. Lapsemme selvästi nautti tästä.”

”Kaiken kaikkiaan osallistuminen Lasten ja nuorten puutarhayhdistyksen toimintaa ja sen arvokkuuden kokeminen hyvin hands-on on lisännyt jollain lailla myös sidettä omaan kotialueeseen sekä jonkinlaista innostunutta, uteliasta ja nöyrää omistajuutta siihen. On tullut halu tehdä enemmän oman alueen hyväksi – tai ehkä oikeammin oman kotikaupungin hyväksi sekä sen, että mahdollisimman monella lapsella ja ihmisellä olisi mahdollisuus kokea tätä. Perhekerhosta saa siis toimintakykyä ja halua vaikuttaa.”

Toimintaa kouluille ja oppilaitoksille

Kumpulán koulukasvitarhan ohjatut kouluvierailut toteutettiin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Vuonna 2023 toteutettiin 18 kouluvierailua, joista valtaosa elosyyskuussa. Kuusi vierailua oli toukokuussa. Kevään vierailuille osallistuvat tulivat toiselle vierailulle elosyyskuussa, jolloin puutarhan kasvukausi avautui oppilaille paremmin. Ohjatuille vierailuille osallistui luokkia lähialueilta muun muassa Arabiasta ja Oulunkylästä,

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

mutta myös kauempaa Kaisaniemestä ja Meilahdesta. Karviaistien erityiskoulua lukuun ottamatta ryhmät olivat alakoululuokkia. Ohjattuihin vierailuihin osallistui yhteensä 369 oppilasta.

Ohjattujen vierailujen sisältö painottui toiminnalliseen tekemiseen, jonka kautta käsitellään luonnonmukaisen viljelyn perusteita, eri viljelykasveja ja kasvibiologiaa. Keväällä oppilaiden kanssa esimerkiksi käännettiin maata, tutustuttiin alueen villivihanneksiin ja tunnistettiin siemeniä. Syksyllä ohjelmassa on perunoiden nostoa, omenoiden keruuta ja lajittelua sekä yrtteihin tutustumista. Ohjatuilla vierailuilla luokka jaettiin yleensä puoliksi: toinen osa aloitti puutarhan esittelykierroksella ja toinen osa puutarhatöillä.

Vierailut toteutettiin osana Kumpulan koulukasvitarhan ostopalvelua ja toinen ohjaaja oli nuorisopalveluilta. Oppilailta ja opettajilta saatiin hyvää palautetta vierailuista ja yhteistyö yhdistyksen ja nuorisopalveluiden välillä sujui hyvin. Vierailuilta toivottiin toiminnallisuutta ja sitä myös saatiin.

Kumpulan koulukasvitarha on mukana valtakunnallisessa luonto- ja ympäristökoulujen LYKE-verkostossa. Koulukasvitarhan toiminta on auditoitu osana verkoston toimintaa. Auditoidijat antoivat paljon kiitosta käytännönläheisestä ja ainutlaatuisesta ympäristökasvatustoiminnasta. Uusi vertaisauditointi on edessä ensi vuonna.

TAPAHTUMAT, KOULUTUKSET JA VAPAAEHTOISTOIMINTA

4. Tapahtumat, koulutukset ja vapaaehtoistoiminta

Yhdistys järjesti Kumpulän koulukasvitarhalla vuonna 2023 seuraavat tapahtumat

-Kevättrieha ke 17.5. klo 15-19, osallistujia noin 300 henkilöä

-Avoimet puutarhat su 9.7. klo 12-17, osallistujia noin 60 henkilöä

-Sadonkorjuujuhla ke 23.8., klo 16-20, osallistujia noin 550 henkilöä

Kevättrieha ja Sadonkorjuujuhla toteutettiin vahvasti yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Yhdistyksen ja nuorisopalveluiden lisäksi tapahtumia oli toteuttamassa KäPa, kaksi eri partiolippukuntaa, vapaapalokunta, Käpylän Klubi ja Helsingin NMKY:n Yökoris.

Avoimet puutarhat -tapahtuma toteutettiin yhteistyössä Cafe Raparperimeren kanssa. Raparperimeren yhteydessä järjestettiin myös avoin taidepaja ke 26.7. klo 14-16.

Yhdistys piti puutarhan portteja avoimina ja tarjosi mahdollisuutta puutarhaan tutustumiseen myös Vihreän Oksan Werstaan taimimyyntien yhteydessä toukokuussa kolmena lauantaina klo 11-14 ja yhtenä torstaina klo 15-19. Ensimmäisen taimimyyntien yhteydessä oli mahdollisuus tutustua myös hevostöihin alueella. Taimimyyntien yhteydessä alueella vieraili yhteensä reilu 300 henkilöä.

Paviljongin tiloja tarjottiin kaupunkilaisille syntymäpäivien ja vastaavien juhlien viettoon. Vuonna 2023 tila vuokrattiin neljä kertaa. Varsinkin elokuun lauantait olivat suosittuja. Ensi vuonna vuokrausta voidaan tarjota aktiivisemmin jo heti kevästä alkaen.

Yhdistyksellä on toiminnassaan paljon **jatkuvaa koulutusta**, tekemällä opettamista ja oppimista, jota ei välttämättä pysty nimeämään erilliseksi koulutustilaisuudeksi. Puutarhalla oppimisen paikkoja tulee vastaan nuorille ja vanhemmillekin päivittäin oman työn ohessa. Kesätyöntekijöille järjestetään joka kevät perehdytyskoulutus. Yhdistyksen koulutuksen lippulaiva on **Vihreän Oksan Werstas**, jonka toiminta perustuu puutarha-alan opetussuunnitelmaan.

Vapaaehtoisia oli muutamia mukana leiritoiminnan apuna, tapahtumien järjestämisessä sekä viljelyssä. Avoimet puutarhat -tapahtuma järjestettiin yhdistyksen puolelta kokonaan vapaaehtoisvoimin. Sadonkorjuujuhlan onnistumisessa perhekerhon vapaaehtoisilla oli merkittävä rooli.

5. Viestintä, vaikuttaminen ja yhteistyö

Yhdistyksen toiminnasta viestittiin omilla nettisivuilla www.lastenpuutarha.fi sekä sosiaalisen median eri kanavissa: facebook (yhdistys ja Werstas), instagram (yhdistys, Werstas) ja Lanttu-blogi, jonne koottiin erityisesti leiritoiminnasta kirjoituksia. Yhdistyksen nettisivuille tehtiin teknisen ulkoasun uudistus loppuvuoden 2023 aikana.

Ympäristökasvatus-lehden syksyn numerossa oli artikkeli yhdistyksen toiminnasta Kumpulan koulukasvitarhalla. Artikkeleihin haastateltiin toiminnanjohtajaa. **Maaseudun tulevaisuus** julkaisi ruoan kasvattamisesta lasten kanssa kertovan artikkelin, jossa yhdistyksen viljelyohjaaja kertoi viljelyleirien ja perhekerhon toiminnasta. **Puutarha ja Kauppa -lehdessä** julkaistiin artikkeli Vihreän Oksan Werstaan toiminnasta.

Toimintaa esiteltiin myös **Kevätmessuilla** Helsingissä maaliskuun lopulla.

Kesäkuussa MTV teki juttua viljelyleiriltä <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/aamu-11-kertoo-niksit-kasvien-elossa-pitamiseen-kesahelteilla-illalla-ja-runsaasti/8722254#gs.5b5zu9>

Vastaavasti YLE:n artikkelissa tuotiin esiin, että yhdistyksellä on tarjolla leiritoimintaa myös heinäkuussa <https://yle.fi/a/74-20038186>

Vaikuttamistyön keskeinen tapahtuma oli elokuussa järjestetty kutsutilaisuus päättäjille Kumpulan koulukasvitarhalla. Mukaan kutsuttiin niin kaupungin poliittisia päättäjiä kuin viranhaltijoita eri sektoreilta. Tilaisuuden järjestämisellä haluttiin lisätä tietoisuutta yhdistyksen toiminnasta Kumpulan koulukasvitarhan ainutlaatuisessa miljöössä. Vierailijat pääsivät tutustumaan muun muassa perhekerhon toimintaan. Tapaamisen aikana käytiin hyvä keskustelu toiminnan kilpailuttamisen välttämättömyydestä.

Sisäinen viestintä rakentui erilaisten henkilöstökokousten, ilmoitustaulujen ja suoran vuorovaikutuksen varaan. Whatsapp-ryhmät olivat varsin käteviä eri työryhmien väliseen ja sisäiseen viestintään, kun kaikille piti saada nopeasti tieto ja ihmiset olivat eri paikoissa.

Yhdistyksen keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat Helsingin kaupungin nuorisopalvelut sekä opetus-, sosiaali- ja varhaiskasvatuspalvelut, Hyötykasviyhdistys, Työhevosharrastajat, Plan Suomi, Sovinto ry, Into -etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, muut työpajat, Jalotus ry, Puutarhaliitto, Kehitysvammatuki 57, Green Care Finland ry, TE-toimistot, Helsingin

VIESTINTÄ, VAIKUTTAMINEN JA YHTEISTYÖ

työvoiman palvelukeskus, puutarha-alan oppilaitokset, Metropolia, Suomen Diakoniaopisto, ympäristökasvatustyötä tekevät järjestöt mm. FEE Suomi ry ja Luonto- ja ympäristökoulujen liitto. Lisäksi yhdistys tekee yhteistyötä koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen kanssa.

6. Hallinto ja henkilöstö

Hallitus

Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, viisi varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallituksen jäsenten kausi on kaksivuotinen ja puheenjohtajan yksi vuosi.

Hallitus vastasi toimintasuunnitelman toteuttamisen seurannasta sekä yhdistyksen talouden seurannasta.

Yhdistyksen vuosikokouksessa 24.3.2022 valittu hallitus

Puheenjohtaja: Sanna Vesikansa

Varsinaiset jäsenet: Anna-Maria Maliniemi (varapj), Satu Ratinen (Rumbin), Elias Päivinen, Kiira Knuus, Orvokki Mijard **Varajäsenet:** Eeva-Stiina Smolander, Pinja Sipari

Vuosikokouksessa 22.3.2023 valittiin uudelleen puheenjohtajaksi Sanna Vesikansa ja Elias Päivisen tilalle Tuuli Hietaniemi.

Henkilöstö

Toiminnanjohtaja vastasi yhdistyksen toiminnan käytännön suunnittelusta, taloudesta ja hankkeiden kokonaishallinnoinnista. Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Eeva-Maija Bergholm. Palkanlaskennasta ja muusta toimiston hoidosta vastasi osa-aikainen toimistos sihteeri Tarja Elo.

Nuorten työpajan Vihreän Oksan Werstaan valmentajina toimivat Mari Paakkinen, Maiju Kormano ja Minna Sauvala (maalis-lokakuu). Susanna Järvi oli opintovapaalla, mutta palasi kesällä ohjaamaan kesätyönuoria. Työvalmentajana Werstaalla toimi huhtikuun lopulta lokakuun alkuun Henri Styf.

Vihreää voimaa -hankkeesta vastasi Orvokki Miljard, joka toimi myös puutarhaperhekerhon ja viljelyleirien ohjaajana.

Kesäkauden aikana henkilöstöä oli parhaimmillaan yhdistykseen palkattuna yhtäaikaan yli 25 henkeä, kun kaikki leiriohjaajat olivat töissä. Kumpulan koulukasvitarhan leiritoiminnassa oli

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

kesän aikana yhteensä kahdeksan ohjaajaa ja keittiövastaava. Lisäksi oli yhdeksän nuorta kaupungin suoraan palkkaamina leirien avustavissa tehtävissä yhdistyksen ohjauksessa. Alueenhoitoon oli palkattu kaksitoista nuorta kahden viikon jaksoihin kesäsetelillä tai Kesäduuni OP:n piikkiin -rahoituksella. Lisäksi yksi nuori oli keittiön apuna kahden viikon jakson. Itä-Helsingin leiritoiminnassa oli yksi leiriohjaaja ja neljä kesäsetelinuorta apuohjaajina.

Henkilöstön osaamista pyrittiin päivittämään sopivin koulutuksin. Werstaalta osallistuttiin muun muassa Into ry:n koulutuksiin sekä työpaikkaohjaajakoulutukseen. Werstaalla oli myös työnohjausta yhteensä neljä kertaa. Toiminnanjohtaja suoritti EA-koulutuksen.

Kirjanpidosta vastasi tilitoimisto Atope Oy/Hannu Lehtinen ja tilintarkastuksen hoiti tilintarkastusyhteisö Tiliextra Oy, vastaavina tilintarkastajina HT Kristian Seemer ja HT Susanna Ahola.

Toimitilat Yhdistyksen toimisto sijaitsee Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan yhteydessä (Jyrängöntie 2, 00560 HKI). Myös nuorten työpaja, Vihreän Oksan Werstas, toimii kasvukauden ulkopuolella samoissa tiloissa. Huhtikuusta lokakuuhun Werstas toimii Kumpulan koulukasvitarhalla (Vähänkyröntie 3-6), jossa järjestetään valtaosa myös muusta toiminnasta.

7. Talous

Yhdistyksen merkittävimpiä rahoituslähteitä olivat Etelä-Suomen aluehallintoviraston avustus työpajatoimintaan sekä Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden ostopalvelu Kumpulan koulukasvitarhan toiminnasta. Merkittävä osa rahoituksesta tuli myös Werstaan omavarainhankinnasta (pihakohteiden hoito, taimien, sadon ja jatkojalosteiden myynti) sekä leirien osallistumismaksuista.

Pienet avustukset tulivat Etelä-Suomen aluehallintovirastolta ja Helsingin kaupungilta leiritoimintaan sekä Stiftelsen 7nde Mars Fondenilta leiristipendeihin sekä Kulmakoulusäätiöltä ja Helsingin kaupungilta perhekerhon toimintaan. Helsingin kaupunki myönsi myös koronalisäavustuksen Vihreää voimaa -hankkeelle, joka jatkui vuodesta 2022.

Lisäksi saatiin korvausta kuntouttavasta työtoiminnasta, palkkatukea ja Helsinki-lisää sekä kerättiin osallistumismaksuja. Vuonna 2023 aloitettiin myös maksullisten kurssien toteutus. Kukkasideonta-kurssit kiinnostivat osallistujia, vaikka markkinointi jäi vähän myöhäiseen.

Merkittävimmät kuluerät olivat henkilöstökulut, alueen hoidon tarvikkeet, toimintavälineet ja materiaalit leiriläisille ja pajalaisille, vuokra- ja leasingkulut, ruokakulut kasvitarhalla, sähköinen viestintä ja kirjanpito.